

UCHWAŁA NR XXV/198/2020
RADY POWIATU NAKIELSKIEGO

z dnia 16 grudnia 2020 r.

w sprawie przyjęcia „Programu służącego działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie w powiecie nakielskim na lata 2021-2024”

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 2 i art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. 2020 poz. 920 t. j.) oraz art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2020 poz. 218 t. j. ze zm.) uchwała się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Program służący działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie w powiecie nakielskim na lata 2021-2024” w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Nakielskiego oraz Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej.

Przewodniczący Rady

Zbigniew Sabaciński
Zbigniew Sabaciński

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2020 poz. 218 t. j. ze zm.) do zadań własnych powiatu należy m. in. opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

Celem głównym programu jest propagowanie i podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie udzielania specjalistycznej pomocy osobom i rodzinom niewydolnym wychowawczo i/lub zagrożonym zjawiskiem przemocy.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Zbigniew Sabaciński
Zbigniew Sabaciński

Załącznik
do Uchwały Nr. ~~XXV/198/2020~~ Rady Powiatu Nakielskiego
z dnia ~~16. grudnia. 2020~~ r. w sprawie przyjęcia
"Programu służącego działaniom profilaktycznym mającym na celu
udzielenie specjalistycznej pomocy zwłaszcza w zakresie promowania
i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci
w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie w powiecie nakielskim na lata 2021-2024"

**PROGRAM SŁUŻĄCY DZIAŁANIOM PROFILAKTYCZNYM
MAJĄCYM NA CELU UDZIELENIE SPECJALISTYCZNEJ POMOCY
ZWŁASZCZA W ZAKRESIE PROMOWANIA I WDROŻENIA
PRAWIDŁOWYCH METOD WYCHOWAWCZYCH
W STOSUNKU DO DZIECI W RODZINACH
ZAGROŻONYCH PRZEMOCĄ W RODZINIE
W POWIECIE NAKIELSKIM NA LATA 2021 – 2024**

SPIS TREŚCI:

1. WPROWADZENIE	3
2. PODSTAWY PRAWNE	3
3. PODSTAWY TEORETYCZNE	4
4. RYS STATYSTYCZNY ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE	7
5. ANALIZA SWOT	13
6. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE	14
6.1 Obszar, cele i kierunki działania programu	14
6.2 Adresaci, realizatorzy i partnerzy programu	16
6.3 Wskaźniki realizacji programu	16
6.4 Źródła finansowania programu	17
6.5 Monitoring i ewaluacja	17
7. PODSUMOWANIE	17
8. ZAŁĄCZNIKI	18

1. WPROWADZENIE

Nasza przeszłość nadaje kształt naszej przyszłości. (...) Nie można swej przeszłości wyciąć, jak wycina się nieudany kadr filmu¹. W życiu każdego człowieka znaczącą rolę odgrywa rodzina i okres dzieciństwa. Rodzina jako najważniejsza, podstawowa grupa społeczna, na której opiera się całe społeczeństwo² winna zaspokajać potrzeby społeczne, psychiczne i emocjonalne swoich członków. To w niej dokonuje się podstawowy proces wychowywania dziecka oraz wprowadzenia go w szereg kontaktów społecznych. Rodzina kształtuje osobowość, styl życia i poglądy jej członków. Wartości wyniesione z domu rodzinnego wpływają na to jak jednostka funkcjonuje w społeczeństwie. Dom rodzinny winien być miejscem, które kojarzy się z bezpieczeństwem i komfortem. Jednakże wiele osób swoje najbliższe środowisko kojarzy z cierpieniem, które negatywnie oddziałuje na jednostkę i jej postrzeganie świata. Zaburzenia równowagi systemu rodzinnego mogą skutkować bezradnością rodziny w wypełnianiu podstawowych funkcji oraz zakłócić wchodzenie jej członków w określone role społeczne³. Negatywne zjawiska społeczne w tym ubóstwo, bezrobocie, uzależnienia czy choroby cywilizacyjne utrudniają zapewnienie dzieciom właściwych i sprzyjających rozwojowi warunków. Narastające napięcie i frustracja rodziców przyczyniają się do przyjmowania przez nich nieprawidłowych postaw i metod wychowawczych, często opartych na przemocy. W związku z tym istnieje potrzeba jak najwcześniejszego udzielenia pomocy oraz podjęcie działań profilaktyczno-ochronnych w zakresie wspierania rodziny w pełnieniu przez nią funkcji opiekuńczych oraz wychowawczych.

2. PODSTAWY PRAWNE

Bezpośredni obowiązek opracowania i realizacji wskazanego dokumentu wynika z art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, na mocy którego do zadań własnych powiatu należy w szczególności opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie⁴.

Przy konstruowaniu dokumentu odniesiono się głównie do wskazanych aktów prawnych:

1. ustawa z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t. j. Dz. U. 2020 poz. 920),

¹ A. Kępiński, *Lęk*, Kraków 2014, s. 5

² Z. Tyszka, *Rodzina w świecie współczesnym – jej znaczenie dla jednostki i społeczeństwa*, [w:] *Pedagogika Społeczna*, pod red. T. Pilch, I. Lepalczyk, Warszawa 1995, s. 137.

³ por. załącznik nr 1 do uchwały Nr XVII/138/2016 Rady Powiatu Nakielskiego z dnia 30 marca 2016 roku w sprawie przyjęcia Strategii rozwiązywania problemów społecznych w Powiecie Nakielskim na lata 2016-2020, s. 55

⁴ ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. 2020 poz. 218 ze zm.)

2. ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. 2020 poz. 218 ze zm.),
3. ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. 2020 poz. 1876),
4. ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. 2020 poz. 821),
5. uchwała Nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014–2020 (M. P. 2014 poz. 445),
6. uchwała nr 24/899/13 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 czerwca 2013r. w sprawie przyjęcia „Wojewódzkiego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020”,
7. uchwała Nr XVII/138/2016 Rady Powiatu Nakielskiego z dnia 30 marca 2016r. w sprawie przyjęcia „Strategii rozwiązywania problemów społecznych w Powiecie Nakielskim na lata 2016-2020”,
8. uchwała Nr XVIII/150/2016 Rady Powiatu Nakielskiego z dnia 27 kwietnia 2016r. w sprawie przyjęcia "Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie nakielskim na lata 2016 - 2020".

Zagadnienia rozpatrywane w programie mogą wymagać szerszego kontekstu prawnego, stąd konieczne będzie odwołanie się do innych ustaw i aktów prawnych na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym oraz europejskim.

3. PODSTAWY TEORETYCZNE

Troska o dziecko jest pierwszym i podstawowym sprawdzianem stosunku człowieka do człowieka⁵. Od narodzin istota ludzka podlega złożonym działaniom wychowawczym i edukacyjnym różnych grup i instytucji, wśród których pierwszoplanową rolę odgrywa rodzina. To w niej dokonuje się podstawowy proces wychowywania dziecka oraz wprowadzenia go w szereg kontaktów społecznych. Od stylu funkcjonowania jednostki w rodzinie zależy jej dalszy rozwój i późniejszy status społeczny. Wszyscy członkowie rodziny są współtwórcami układu wzajemnych relacji, jednocześnie każdy z nich stanowi indywidualną jednostkę, która nosi ślady ogólnego systemu rodzinnego. Dzięki temu układowi pomiędzy osobami w rodzinie istnieje sieć różnych sprzężeń zwrotnych, dlatego też zaistnienie jakichkolwiek zmian w tym układzie ma ogromny wpływ na funkcjonowanie całego systemu rodzinnego. Tak więc sytuacja niepełnosprawności lub zaburzenia któregoś z członków rodziny wpływa na sposób funkcjonowania rodziny jako systemu⁶. Niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu

⁵ Jan Paweł II *naucza. O rodzinie*, Kraków 2011, s. 140

⁶ M. Jankowska, *Wychowanie jako system wzajemnych oddziaływań rodziców i dzieci*, Kwartalnik Naukowy Fides et Ratio, 1(21)2015, s. 7

własnych dzieci łączy się często z innymi dysfunkcjami w tym uzależnieniami, przemocą w rodzinie czy problemami w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, bądź zawodowych.

Wychowanie rodzinne, jak każde ludzkie oddziaływanie, niesie wartości pozytywne i zagrożenia. Z jednej strony stanowi centrum przekazywania wartości etycznych, z drugiej zaś każde odchylenie w zachowaniu dziecka można tłumaczyć zaburzeniami stosunków rodzinnych⁷. Zaangażowanie rodziców w sprawy wychowania ma decydujące znaczenie dla przyszłych losów dziecka, jego kształtowania się jako jednostki niepowtarzalnej, przejawiającej określony poziom zdolności i specyficzne cechy charakteru⁸.

Niektórzy rodzice, głównie ci, którzy powielają dobre wzorce wychowawcze swoich rodziców, odnoszą sukcesy, wychowując swoje dzieci w atmosferze bezpieczeństwa i poszanowania prawa do mądrego kształtowania ich osobowości. Niestety niekiedy rodzice popełniają błędy wychowawcze, co powoduje zachwianie poczucia bezpieczeństwa psychicznego ich pociech, co ma niezwykle negatywny wpływ na kształtowanie pozytywnych i właściwych cech osobowości⁹.

Dla pedagogów społecznych i pracowników socjalnych szczególnym obiektem eksploracji jest rodzina, która stwarza rzeczywiste lub potencjalne zagrożenie funkcjonowania jej członków, a szczególnie dzieci, stając się podmiotem działań edukacyjnych i wspierających¹⁰.

Rodziną ryzyka możemy nazwać rodzinę, która przeżywa wewnętrzne lub zewnętrzne napięcia (kryzysy, problemy) na skutek dotyczących ją kwestii społecznych, takich jak: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, bezdomność, patologie społeczne (uzależnienia, przemoc, przestępczość), samotne rodzicielstwo¹¹.

Dysfunkcjonalność rodziny powoduje zaburzenie stosunków emocjonalnych i interpersonalnych między rodzicami oraz między rodzicami a dziećmi. Zakłócony zostaje klimat życia domowego, tworząc traumatyczną atmosferę życia rodzinnego. Niezaspokojone są w niej potrzeby psychiczne dziecka, a życie rodzinne ulega dezorganizacji. W rodzinie dysfunkcyjnej brak jest celów wychowawczych i życiowych. Natomiast metody opiekuńczo-wychowawcze występujące w rodzinie są okazjonalne, często niepedagogiczne, powodujące niedostosowanie dzieci do potrzeb, wartości i celów społecznych¹².

⁷ D. Rogińska, *Postawy rodzicielskie i ich wpływ na osobowość dziecka*, <http://www.szkolnictwo.pl/index.php?id=PU5785> [dostęp: 24.08.2016r.]

⁸ M. Ochmański, *Wybrane poznawcze i środowiskowe uwarunkowania osiągnięć szkolnych dzieci rozpoczynających naukę*, Lublin 1995, s. 31

⁹ M. Jankowska, *Wychowanie jako system wzajemnych oddziaływań rodziców i dzieci*, *Kwartalnik Naukowy Fidest et Ratio*, 1(21)2015, s. 29

¹⁰ E. Kantowicz, *Perspektywa transwersalna w badaniu rodziny ryzyka i wsparciu społecznym na rzecz dziecka i rodziny*, https://repozytorium.amu.edu.pl/bitstream/10593/4464/1/11_Ewa_Kantowicz_Perspektywa%20transwersalna%20w%20badaniu%20rodziny%20ryzyka_209-223.pdf [dostęp:] 23.11.2020r.

¹¹ E. Kantowicz, *Rodzina ryzyka jako przedmiot zainteresowań naukowo-profesjonalnych pracy socjalnej*, [w:] *Miłość, wierność i uczciwość na rozstajach współczesności. Kształty rodziny współczesnej* (red.) W. Muszyński, E. Sikora, Wyd. Adam Marszałek, Toruń 2008, s. 365.

¹² H. Cudak, *Dysfunkcje rodziny i jej zagrożenia opiekuńczo-wychowawcze*, *Pedagogika rodziny*. nr 1(2)/2011, s. 8

Pośród szeregu zjawisk społecznych istotne znaczenie ma problem przemocy w rodzinie.

Jeśli kryzys jest krótkotrwały i rodzina ryzyka ma zdolności „regeneracyjne” lub we wczesnej fazie kryzysu zostanie objęta działaniami profilaktyczno-kompensacyjnymi, nie musi stać się rodziną dysfunkcyjną czy patologiczną¹³.

Profilaktyka społeczna jest to system metod i środków mających na celu usuwanie przyczyn ujemnych zjawisk społecznych i stwarzanie warunków prawidłowego funkcjonowania i rozwoju jednostek oraz grup społecznych¹⁴.

Profilaktyka jest jednym ze sposobów reagowania na rozmaite zjawiska społeczne, które oceniane są jako szkodliwe i niepożądane. Negatywna ocena skłania do traktowania takich zjawisk w kategoriach zagrożeń i podejmowania wysiłków w celu ich eliminacji lub chociaż ograniczenia. Profilaktyka różni się od innych sposobów przeciwdziałania tym, że jest czynnością uprzedzającą, że podejmowana jest zanim takie groźne zjawiska się ujawnią lub rozprzestrzeniają, a ich dolegliwość wymusi dopiero zastosowanie bezpośrednich środków zaradczych. Istotą działań profilaktycznych jest przeciwdziałanie zagrożeniom, których wystąpienie lub spotęgowanie w przyszłości wydaje się wysoce prawdopodobne. Powszechnie uważa się, że skuteczna profilaktyka jest optymalnym sposobem hamowania rozwoju lub ograniczania skali zjawisk uznanych za niekorzystne i dolegliwe społecznie¹⁵.

Z. Gaś opracował koncepcję, zgodnie z którą profilaktyka to proces korygujący niedostatki wychowania, polegający na:

- wspieraniu młodego człowieka w konstruktywnym radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu;
- ograniczaniu i likwidowaniu czynników ryzyka, które zaburzają prawidłowy rozwój i dezorganizują zdrowy styl życia;
- inicjowaniu i wzmacnianiu czynników chroniących, które sprzyjają prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu.

Działania profilaktyczne kierowane do określonych grup są korzystne dla całej społeczności. Ograniczają rozwój negatywnie ocenianych zjawisk i pozwalają oszczędzić energię i środki, które będą konieczne wtedy, gdy w przypadku zaniechania profilaktyki negatywne zjawiska przyjmą ostrzejszą, bardziej dolegliwą formę. Odpowiednia profilaktyka może chronić społeczeństwo przed ponoszeniem wysokich kosztów działań naprawczych¹⁶.

¹³ E. Kantowicz, *Perspektywa transwersalna w badaniu rodziny ryzyka i wsparciu społecznym na rzecz dziecka i rodziny*, https://repozytorium.amu.edu.pl/bitstream/10593/4464/1/11_Ewa_Kantowicz_Perspektywa%20transwersalna%20w%20Obadaniu%20rodziny%20ryzyka_209-223.pdf [dostęp: 23.11.2020r.

¹⁴ B. Hołyst, *Kryminologia*, Warszawa 1994, s. 545

¹⁵ J. Szymańska, J. Zamecka, *Przegląd koncepcji i poglądów na temat profilaktyki*, w: G. Świątkiewicz (red.), *Profilaktyka w środowisku lokalnym*, Warszawa 2002, s. 19

¹⁶ J. Szymańska, J. Zamecka, *Przegląd koncepcji i poglądów na temat profilaktyki*, w: G. Świątkiewicz (red.), *Profilaktyka w środowisku lokalnym*, Warszawa 2002, s. 31

Działania profilaktyczne ukierunkowane na wspomaganie rodziny to:

1. Dostarczanie przez specjalistów wszechstronnej wiedzy z zakresu prawidłowości rozwojowych oraz zaburzeń¹⁷.
2. Wspomaganie rodziców w nabywaniu takich umiejętności, które sprzyjają lepszej organizacji życia rodzinnego i procesu wychowawczego¹⁸.
3. Stwarzanie warunków do rozwijania koncepcji samopomocy; osoby doświadczające podobnych problemów łączą się w mniej lub bardziej formalne grupy i podejmują walkę z przeżywanymi trudnościami¹⁹.

Najskuteczniejszą metodą wspierania rodzin z zaburzoną strukturą winno być kompleksowe działanie, ukierunkowane na wszystkich członków rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem problemów dzieci i młodzieży znajdującej się w tej rodzinie. Wszelaka pomoc w takim przypadku powinna zmierzać do udzielenia rodzinie wsparcia w odbudowie prawidłowych relacji i umocnienia własnych postaw rodzicielskich. Warunkiem powodzenia jest możliwie jak najwcześniejsze udzielanie pomocy oraz stosowanie działań profilaktyczno-ochronnych²⁰.

4. RYS STATYSTYCZNY ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Przemoc domowa nie jest czynem jednorazowym. Często ma długą, nawet kilkunastoletnią historię. Jeżeli w ogóle dochodzi do ujawnienia przemocy, to zwykle za ostatnimi incydentami stoją lata wydarzeń, które budowały fundamenty przemocy²¹.

Określenie dokładnej liczby przypadków przemocy i liczby ofiar jest bardzo trudne, ponieważ bardzo dużo ofiar przemocy (zwłaszcza kobiety) ukrywa swój problem. Ofiary łudzą się, że w końcu coś się zmieni, nie chcą rozbić rodziny, wstydzą się swojej sytuacji życiowej. Problemem przemocy domowej jest również przemoc wobec dzieci. W 2017 roku Policja zarejestrowała 13 515 małoletnich ofiar przemocy, w roku 2018 wartość ta była niższa i wynosiła 12 404 dzieci. Natomiast w roku 2019 odnotowano 12 161 małoletnie ofiary przemocy²².

Tabela 1. Działania podjęte przez Policję w procedurze „Niebieskie Karty”.

wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”	73 531	75 662	73 153	74 313
• w tym wszczynających procedurę	59 590	61 980	59 829	61 076

¹⁷ Z. Gaś, *Profilaktyka uzależnień*, Warszawa 1993, s. 118

¹⁸ por. J. Szymańska, *Programy profilaktyczne. Podstawy profesjonalnej psychoprofilaktyki*, Warszawa 2000, s. 104-105

¹⁹ Z. Gaś, *Profilaktyka uzależnień*, Warszawa 1993, s. 118, 152

²⁰ por. załącznik nr 1 do uchwały Nr XVII/138/2016 Rady Powiatu Nakielskiego z dnia 30 marca 2016 roku w sprawie przyjęcia Strategii rozwiązywania problemów społecznych w Powiecie Nakielskim na lata 2016-2020, s. 66

²¹ L. Albański, *Wybrane zagadnienia z patologii społecznej*, Jelenia Góra 2010, s. 26

²² *Przemoc w rodzinie*, <http://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863,Przemoc-w-rodzinie.html> [dostęp: 23.11.2020r.]

• w tym dotyczących kolejnych przypadków w trakcie procedury	13 941	13 682	13 324	13 237
Ogólna liczba ofiar przemocy	91 789	76 206	88 133	88 032
• w tym małoletnich	14 223	13 515	12 404	12 161
Ogólna liczba osób podejrzewanych o przemoc	74 155	76 206	73 654	74 910
• w tym nieletnich	373	293	303	314
Ogólna liczba podejrzewanych sprawców będących pod wpływem alkoholu	46 537	46 092	43 182	42 583
• w tym nieletnich	45	27	22	22
Liczba dzieci umieszczonych w nie zagrażającym im miejscu (np. rodzina zastępcza, dalsza rodzina, placówka opiekuńcza)	598	413	427	309

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Głównej Policji - <https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863,Przemoc-w-rodzinie.html> [dostęp: 23.11.2020r.]

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada obowiązek prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” obejmującej ogół czynności podejmowanych i realizowanych w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Procedura wszczynana jest w sytuacji, gdy dany podmiot w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych powziął podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie na przedstawicieli:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (pracownik socjalny),
- gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- Policji (funkcjonariusz),
- oświaty,
- ochrony zdrowia (osoba wykonująca zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna i ratownik medyczny).

Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie²³.

Według danych statystycznych Sądu Rejonowego w Nakle nad Notecią i Szubinie w 2019 roku liczba dorosłych skazanych prawomocnie za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego według rodzajów przestępstw przeciwko rodzinie i opiece wyniosła 280 osób, gdzie w roku 2017 wartość ta była znacznie niższa tj. 88 osób.

Tabela 2. Dane statystyczne Sądu Rejonowego w Nakle nad Notecią i Szubinie w zakresie przemocy w rodzinie w latach 2017 - 2019.

Jednostka	wyszczególnienie	2017	2018	2019

²³ art. 9d ust. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. 2020 poz. 218 ze zm.)

		ogółem	w tym mężczyźni	ogółem	w tym mężczyźni	ogółem	w tym mężczyźni
Sąd Rejonowy w Nakle nad Notecią	Liczba dorosłych skazanych prawomocnie za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego według rodzajów przestępstw przeciwko rodzinie i opiece - art. 206 - art. 211 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks karny (Dz. U. 1997 nr 88, poz. 553 ze zm.)	57	55	153	148	165	157
	• w tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną - art. 207 k. k.	32	31	26	25	34	31
	• uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego – art. 209 k. k.	25	24	127	123	131	126
Sąd Rejonowy w Szubinie	Liczba dorosłych skazanych prawomocnie za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego według rodzajów przestępstw przeciwko rodzinie i opiece - art. 206 - art. 211 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks karny (Dz. U. 1997 nr 88, poz. 553 ze zm.)	31	29	89	88	115	112
	• w tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną - art. 207 k. k.	10	10	5	5	19	19
	• uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego – art. 209 k. k.	21	19	84	83	96	93

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Sądu Rejonowego w Nakle nad Notecią i Szubinie.

Zgodnie z danymi Prokuratury Rejonowej w Nakle nad Notecią i Szubinie w 2019 roku było łącznie 189 zarejestrowanych spraw dotyczących przemocy w rodzinie wobec dorosłych i małoletnich.

Tabela 3. Dane statystyczne Prokuratury Rejonowej w Nakle nad Notecią i Szubinie w zakresie przemocy w rodzinie w latach 2016 - 2019.

Lp.	wyszczególnienie	Prokuratura Rejonowa w Szubinie				Prokuratura Rejonowa w Nakle nad Notecią			
		2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
1	Liczba zarejestrowanych spraw dotyczących przemocy w rodzinie wobec dorosłych i małoletnich	53	78	74	97	37	93	52	92
2	Liczba stwierdzonych przestępstw w zakończonych postępowaniach przygotowawczych przeciwko rodzinie i opiece - art. 206 - art. 211 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks karny (Dz. U. 1997 nr 88, poz. 553 ze zm.)	121	196	585	525	46	65	166	158
	• w tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną - art. 207 k.k.	54	69	70	105	30	34	20	32

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Prokuratury Rejonowej w Nakle nad Notecią i Szubinie.

Z analizy danych Komendy Powiatowej Policji w Nakle nad Notecią wynika, że najniższą liczbę interwencji domowych odnotowano w 2018 roku a najwyższą w 2017 roku. Przy czym liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” wzrasta z roku na rok. Liczba podejrzewanych sprawców będących pod wpływem alkoholu wynosiła 69,82% co potwierdza tezę, że jest to jedna z głównych przyczyn występowania przemocy domowej.

Tabela 4. Działania podjęte przez Policję w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w latach 2016 – 2019.

Lp.	wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
1	Liczba interwencji domowych ogółem	1 442	1 674	991	1 004
2	Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”	222	234	237	324

	• w tym wszczynających procedurę	166	159	163	235
	• w tym dotyczących kolejnych przypadków w trakcie procedury	56	75	74	89
3	Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”	222	234	237	324
	• miasto	103	114	93	134
	• wieś	119	120	144	190
4	Ogólna liczba ofiar przemocy	275	251	257	357
	• w tym małoletnich	49	10	24	30
5	Ogólna liczba osób podejrzewanych o przemoc	227	237	237	328
	• w tym nieletnich	2	1	2	4
6	Ogólna liczba podejrzewanych sprawców będących pod wpływem alkoholu	167	193	176	229
	• w tym nieletnich	0	0	0	0
7	Liczba dzieci umieszczonych w nie zagrażającym im miejscu (np. rodzina zastępcza, dalsza rodzina, placówka opiekuńcza)	2	3	1	6
8	Ogólna liczba zatrzymanych osób podejrzewanych o przemoc w rodzinie	161	165	158	201
	• w tym nieletnich	1	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Nakle nad Notecią.

Biorąc pod uwagę dane ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu nakielskiego w 2016 roku pomocy i wsparcia z tytułu przemocy w rodzinie udzielono 67 rodzinom, w kolejnym dwóch latach opieką objęto 35 rodzin w roku, w 2019 roku 42 rodziny.

Tabela 5. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia z powodu przemocy w rodzinie w latach 2016 – 2019.

wyszczególnienie		2016	2017	2018	2019
gm. Kcynia	liczba rodzin	3	4	4	11
gm. Mrocza	liczba rodzin	0	2	3	8
gm. Nakło nad Notecią	liczba rodzin	39	23	18	11
gm. Sadki	liczba rodzin	18	2	2	2
gm. Szubin	liczba rodzin	7	4	8	10

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2017, 2018, 2019” gminy Kcynia, Mrocza, Nakło nad Notecią, Sadki i Szubin.

Na terenie powiatu działa pięć zespołów interdyscyplinarnych przy gminnych ośrodkach pomocy społecznej w Kcyni, Mroczy, Nakle nad Notecią, Sadkach i Szubinie, które mają za zadanie m. in. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie oraz podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą.

Tabela 6. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie (zespoły interdyscyplinarne, grupy robocze)

Rodzaj działania	wskaźnik					
	Gm. Kcynia		Gm. Mrocza		Gm. Sądki	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Liczba utworzonych zespołów interdyscyplinarnych	1	1	1	1	1	1
Liczba posiedzeń zespołów	4	5	4	4	4	4
Liczba osób objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych	94	164	60	80	99	78
ogółem	17	44	3	6	17	54
w tym dzieci	1	1	0	0	0	0
w tym niepełnosprawne	47	66	31	42	75	111
Liczba rodzin objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych	47	66	31	35	75	111
Liczba utworzonych grup roboczych	138	186	54	63	323	417
Liczba posiedzeń grup	94	164	60	80	112	125
ogółem	17	44	3	6	32	17
w tym dzieci	1	1	0	0	1	6
w tym niepełnosprawne	0	66	31	42	75	111
Liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych	0	66	31	42	75	111
Liczba utworzonych zespołów interdyscyplinarnych	1	1	1	1	1	1
Liczba posiedzeń zespołów	4	5	4	4	4	4
Liczba osób objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych	94	164	60	80	99	78
ogółem	17	44	3	6	17	54
w tym dzieci	1	1	0	0	0	0
w tym niepełnosprawne	47	66	31	42	75	111
Liczba rodzin objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych	47	66	31	35	75	111
Liczba utworzonych grup roboczych	138	186	54	63	323	417
Liczba posiedzeń grup	94	164	60	80	112	125
ogółem	17	44	3	6	32	17
w tym dzieci	1	1	0	0	1	6
w tym niepełnosprawne	0	66	31	42	75	111
Liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych	0	66	31	42	75	111

Źródło: dane ośrodków pomocy społecznej z Kcyni, Mroczy, Nakła nad Notecią, Sadek i Szubina na podstawie sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2018 – 2019.

Tabela 7. Udzielenie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w formie poradnictwa.

Rodzaj działania	wskaźnik					
	Gm. Kcynia		Gm. Mrocza		Gm. Sądki	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie	94	164	31	80	109	147
ogółem	94	161	31	80	105	147
medycznego	3	7	0	0	6	15
psychologicznego	14	14	0	22	12	17
prawnego	9	11	3	20	4	7
społecznego	87	98	28	38	77	98
zawodowego i rodzinnego	23	31	0	0	6	10
Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie	94	164	31	80	109	147
ogółem	94	161	31	80	105	147
medycznego	3	7	0	0	6	15
psychologicznego	14	14	0	22	12	17
prawnego	9	11	3	20	4	7
społecznego	87	98	28	38	77	98
zawodowego i rodzinnego	23	31	0	0	6	10

Źródło: dane ośrodków pomocy społecznej z Kcyni, Mroczy, Nakła nad Notecią, Sadek i Szubina na podstawie sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2018 – 2019.

Tabela 8. Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy w rodzinie.

rok	Rodzaj działania	wskaźnik	Gm. Kcynia	Gm. Mrocza	Gm. Nakło n/Not.	Gm. Sadek	Gm. Szubin
2018	Stosowanie procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty	Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart - A” przez pracowników socjalnych wszczynających procedurę	9	1	13	4	6
		Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart - C” przez członków zespołu interdyscyplinarnego/grupy robocze	42	27	108	18	37
		Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart - D” przez członków zespołu interdyscyplinarnego/grupy robocze	46	9	110	7	32
		Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”	47	31	75	32	50
		Liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” w okresie sprawozdawczym	47	30	107	18	50
		Liczba spraw zakończonych w wyniku:	20	30	106	11	24
		ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy	2	1	7	0	11
		rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań	16	1	14	0	6
		Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart - A” przez pracowników socjalnych wszczynających procedurę	16	27	142	15	65
		Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart - C” przez członków zespołu interdyscyplinarnego/grupy robocze	14	6	142	11	64
2019	Stosowanie procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty	Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart - A” przez pracowników socjalnych wszczynających procedurę	16	42	111	38	78
		Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart - C” przez członków zespołu interdyscyplinarnego/grupy robocze	16	42	130	17	78
		Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart - D” przez członków zespołu interdyscyplinarnego/grupy robocze	9	60	73	25	33
		Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”	0	0	28	1	10
		Liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” w okresie sprawozdawczym	9	60	73	25	33
		Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w przypadku:	0	0	28	1	10
		ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy	0	0	28	1	10
		rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań	0	0	28	1	10
		Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart - A” przez pracowników socjalnych wszczynających procedurę	16	42	130	17	78
		Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart - C” przez członków zespołu interdyscyplinarnego/grupy robocze	16	42	130	17	78

Źródło: dane ośrodków pomocy społecznej z Kcyni, Mroczy, Nakła nad Notecią, Sadek i Szubina na podstawie sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2018 – 2019.

Tabela 9. Aktywność i współdziałanie oraz wymiana informacji pomiędzy Policją, kuratorską służbą sądową i innymi służbami w zakresie monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie.

Rodzaj działania	wskaźnik	Gm. Kcynia		Gm. Mrocza		Gm. Nakło n/Not.		Gm. Sadek		Gm. Szubin	
		2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Aktywność i współdziałanie oraz wymiana informacji pomiędzy Policją, kuratorską służbą sądową i innymi służbami w zakresie monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie	Liczba przekazanych Policji lub kuratorom sądowym informacji przez pracowników socjalnych o ponownym stosowaniu przemocy w rodzinie przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przemoc	0	7	0	0	5	14	0	0	0	0

Źródło: dane ośrodków pomocy społecznej z Kcyni, Mroczy, Nakła nad Notecią, Sadek i Szubina na podstawie sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2018 – 2019.

Przemoc w wychowaniu rodzinnym ma dalekosiężne konsekwencje wykraczające poza jednostkowe losy poszczególnych członków rodziny. Zjawisko to podlega regułom społecznego dziedziczenia zachowań o charakterze krzywdzącym²⁴. Dzieci, u których w rodzinie dokonuje się przemoc, narażone są na dwa rodzaje zagrożeń:

- mogą bezpośrednio doznawać przemocy,
- mogą być świadkiem przemocy wobec członków rodziny.

W obu sytuacjach dzieci doznają urazów zarówno fizycznych, jaki i psychologicznych. Dorastają z silnym poczuciem wstydu i winy, często czują się odpowiedzialne za postępowanie rodziców²⁵.

5. ANALIZA SWOT

Tabela 10. Analiza SWOT dla działań profilaktycznych w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie powiatu nakielskiego.

Mocne strony	Słabe strony
• gotowość do współpracy międzyinstytucjonalnej, • wysoka świadomość rangi problemu przemocy w rodzinie podmiotów działających w tym obszarze, • umiejętność wykorzystania istniejącego potencjału kadrowego w realizacji zadań z zakresu problematyki przemocy, • stosowanie procedury „Niebieskiej Karty” przez Policję i pomoc społeczną, • prowadzenie akcji promujących bezpieczeństwo, • praca asystentów rodziny, • programy osłonowe i profilaktyczne, • grupy samopomocowe i grupy wsparcia, • realizacja projektów finansowanych ze środków zewnętrznych w tym z UE • poradnictwo rodzinne, • praca interdyscyplinarna w obszarze wsparcia rodzin.	• istniejące w społeczeństwie mity i stereotypy dotyczące przemocy w rodzinie, • brak całodobowej lokalnej infolinii dla rodzin w kryzysie, w tym związanym z przemocą domową, • duże obciążenie pracowników socjalnych zadaniami administracyjnymi, • występowanie zjawiska wyuczonej bezradności, • brak systemowego i kompleksowego wsparcia rodzin wieloprotblemowych, • słaba dostępność do poradnictwa specjalistycznego, • słabo rozwinięte zaplecze placówek i instytucji działających w celu poprawy życia i rozwoju społecznego rodzin problemowych, • niechęć do korzystania z dostępnych form wsparcia, • niskie kompetencje społeczne i zawodowe rodziców.
Szanse	Zagrożenia
• zmiany legislacyjne dotyczące działań na rzecz rodzin i dzieci, • możliwość pozyskiwania środków finansowych z różnych źródeł w tym funduszy unijnych na realizację programów z zakresu przeciwdziałania przemocy, • kampanie informacyjne wpływające na wzrost świadomości społeczeństwa w zakresie problemu przemocy domowej w tym zwiększające wiedzę na temat możliwości uzyskania pomocy i placówek oferujących pomoc,	• niewydolność wychowawcza rodzin, problemy alkoholowe członków rodzin, • poczucie bezradności i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów, • negatywne wzorce zachowań społecznych, • ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy, niechęć do współpracy, • bierność świadków przemocy w rodzinie, • dziedziczenie wyuczonej bezradności, • marginalizacja społeczna rodzin, • stygmatyzacja rodzin, • bierność rodzin w rozwiązywaniu problemu,

²⁴ G. Szabelska, *Dziecko krzywdzone w rodzinie – szkolna prodiagnoza zjawiska*, http://kpsw.edu.pl/pobierz/wydawnictwo/noe4/187_Grazyna%20Szabelska.pdf [dostęp: 23.11.2020r.]

²⁵ L. Albański, *Wybrane zagadnienia z patologii społecznej*, Jelenia Góra 2010, s. 29 - 30

• oferty szkoleniowe dostosowane do potrzeb osób zawodowo i społecznie zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,• rozwijanie poradnictwa rodzinnego,• realizowanie warsztatów zwiększających umiejętności wychowawcze rodziców.	• wzrost zagrożenia rozwojem zjawisk patologicznych.

Źródło: opracowanie własne.

6. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

6.1 Obszar, cele i kierunki działania programu

Celem głównym programu jest propagowanie i podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie udzielania specjalistycznej pomocy osobom i rodzinom niewydolnym wychowawczo i/lub zagrożonym zjawiskiem przemocy. W odniesieniu do wskazanych założeń określono główne obszary problemowe, wyznaczono cele szczegółowe i kierunki działania programu.

Tabela 11. Obszary, cele i kierunki działania programu.

CEL GŁÓWNY: PROPAGOWANIE I PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH W ZAKRESIE UDZIELANIA SPECJALISTYCZNEJ POMOCY OSOBOM I RODZINOM NIEWYDOLNYM WYCHOWAWCZO /LUB ZAGROŻONYM ZJAWISKIEM PRZEMOCY	
Obszar działania	Cel szczegółowy
Profilaktyka i edukacja społeczna.	zwiększenie świadomości społecznej na temat istniejących form pomocy i zagrożeń dla rodziny i dziecka
	propagowanie prawidłowych metod wychowawczych i postaw rodzicielskich oraz stylu życia wolnego od przemocy
Zintegrowana polityka społeczna i rozwój zasobów społecznych w zakresie udzielania specjalistycznej pomocy.	zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
	usprawnianie systemu wsparcia osób i rodziny w procesie opieki i wychowania dzieci
	udzielanie wsparcia i pomocy osobom i rodzinom w tym zagrożonym przemocą w rodzinie

Kierunek działania

- szeroko prowadzona polityka informacyjna na temat istniejących form pomocy i zagrożeń dla rodziny i dziecka,
- podejmowanie działań profilaktyczno-edukacyjnych oraz pomocowych skierowanych do społeczności lokalnej.
- angażowanie rodziców w procesy edukacyjne i wychowawcze dzieci i młodzieży przy współpracy z placówkami oświatowymi i wychowawczymi,
- zwiększenie dostępności do poradnictwa specjalistycznego (w tym rodzinnego, psychologiczno-pedagogicznego),
- opracowywanie i realizacja programów, akcji i innych przedsięwzięć mających na celu propagowanie prawidłowych metod wychowawczych i postaw rodzicielskich,
- promowanie właściwych postaw społecznych wolnych od przemocy.
- propagowanie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie i jego postrzegania przez społeczeństwo,
- opracowywanie i realizacja programów, akcji i innych przedsięwzięć mających na celu przeciwdziałanie przemocy w tym w rodzinie,
- udział w kampaniach społecznych mających na celu ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie (w tym w środkach masowego przekazu).
- podnoszenie kompetencji i standardu usług świadczonych przez instytucje pomagające dziecku i rodzinie,
- doskonalenie zintegrowanego systemu współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie wsparcia osób i rodzin w tym zagrożonych przemocą w rodzinie,
- rozwój infrastruktury społecznej w zakresie udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozwój interdyscyplinarnych form pomocy, opieki i wsparcia dzieci i rodzin,
- rozwijanie zabezpieczenia socjalnego dla dzieci i rodzin,
- zwiększenie i rozszerzenie dostępności usług dla rodzin zastępczych.
- zwiększanie szans edukacyjnych i dostępności do placówek oświatowych dzieci i młodzieży,
- prowadzenie specjalistycznego poradnictwa (w tym pomoc prawna, pomoc psychologiczna, terapia indywidualna i grupowa),
- realizacja pracy socjalnej oraz usług wspierających i edukacyjnych,
- inicjowanie i realizacja lokalnych programów, akcji i innych przedsięwzięć na rzecz pomocy rodzinom i dzieciom,
- realizacja działań z zakresu wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Źródło: opracowanie własne.

6.2 Adresaci, realizatorzy i partnerzy programu

ADRESACI

Program skierowany jest do:

- osób i rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie i/lub niewydolnych wychowawczo,
- dzieci i młodzieży zagrożonej niedostosowaniem społecznym,
- osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i niedostosowanych społecznie,
- społeczeństwa lokalnego,
- innych osób i podmiotów zaangażowanych w działalność profilaktyczną.

REALIZATORZY

Program będzie realizowany głównie przez jednostki samorządu terytorialnego przy współpracy z organami, instytucjami, służbami i organizacjami pozarządowymi, Kościołem i związkami wyznaniowymi oraz innymi podmiotami w tym w szczególności:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Kcyni, Mroczy, Nakle nad Notecią, Sadkach i Szubinie,
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Nakle nad Notecią,
- Powiatowa Komenda Policji w Nakle nad Notecią,
- Punkt Interwencji Kryzysowej w Nakle nad Notecią,
- placówki oświatowe.

6.3 Wskaźniki realizacji programu

Obszar działania: Profilaktyka i edukacja społeczna

- liczba i rodzaj upowszechnianych informacji na temat istniejących form pomocy i zagrożeń dla rodziny i dziecka oraz zjawiska przemocy w rodzinie i jego postrzegania przez społeczeństwo,
- liczba podjętych działań profilaktyczno-edukacyjnych oraz pomocowych skierowanych do społeczności lokalnej,
- liczba udzielonych porad specjalistycznych w tym prawnych, psychologicznych, terapeutycznych,
- liczba opracowanych i zrealizowanych programów, akcji i innych przedsięwzięć mających na celu promowanie prawidłowych metod wychowawczych i postaw rodzicielskich oraz postaw społecznych wolnych od przemocy,
- liczba opracowanych i zrealizowanych programów, akcji i innych przedsięwzięć oraz podjętych kampanii społecznych mających na celu przeciwdziałanie przemocy w tym w rodzinie.

Obszar działania: Zintegrowana polityka społeczna i rozwój zasobów społecznych w zakresie udzielania specjalistycznej pomocy.

- liczba zrealizowanych szkoleń dla pracowników służb społecznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- rejestr instytucji, placówek, ośrodków wsparcia działających na rzecz dzieci i rodzin niewydolnych wychowawczo i/lub zagrożonych zjawiskiem przemocy,
- liczba dzieci i młodzieży uczęszczająca do placówek oświatowych,
- liczba zainicjowanych i/lub zrealizowanych lokalnych programów, akcji i innych przedsięwzięć na rzecz pomocy rodzinom i dzieciom.

6.4 Źródła finansowania programu

Program będzie finansowany z różnych źródeł tj.:

- budżet państwa,
- budżet powiatu,
- zewnętrzne środki finansowe,
- inne źródła.

6.5 Monitoring i ewaluacja

Niniejszy program jest dokumentem otwartym, co oznacza możliwość podejmowania innych działań profilaktycznych mających na celu udzielenie specjalistycznej pomocy zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie, które nie zostały w nim zawarte. Realizacja działań będzie następowała w sposób ciągły do 2024 roku.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią będzie koordynować monitorowanie programu, które odbywać się będzie w oparciu o wskaźniki realizacji projektu.

7. PODSUMOWANIE

Program służący działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie w powiecie nakielskim na lata 2017-2020 zakłada, że regularne prowadzenie wśród środowiska lokalnego w tym dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych przemocą zajęć o charakterze profilaktyczno-edukacyjnym i ochronnym umożliwi poznanie i wdrożenie prawidłowych metod wychowawczych oraz rozpowszechnienie właściwych kontaktów interpersonalnych. Zakłada się, że podjęte działania skłonią jednostki do przeanalizowania stosowanych stylów i postaw rodzicielskich oraz staną się

zachętą do współpracy rodziców/opiekunów z dziećmi, a w konsekwencji przyczynią się do wzmocnienia poczucia własnej wartości i poprawy relacji w rodzinie.

8. ZAŁĄCZNIKI

Tabela 1. Działania podjęte przez Policję w procedurze „Niebieskie Karty”	7
Tabela 2. Dane statystyczne Sądu Rejonowego w Nakle nad Notecią i Szubinie w zakresie przemocy w rodzinie w latach 2016 - 2019.	8
Tabela 3. Dane statystyczne Prokuratury Rejonowej w Nakle nad Notecią i Szubinie w zakresie przemocy w rodzinie w latach 2016 - 2019.....	9
Tabela 4. Działania podjęte przez Policję w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w latach 2016 – 2019.....	9
Tabela 5. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia z powodu przemocy w rodzinie w latach 2016 – 2019.....	10
Tabela 6. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie (zespoły interdyscyplinarne, grupy robocze)	11
Tabela 7. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w formie poradnictwa.	11
Tabela 8. Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy w rodzinie.	12
Tabela 9. Aktywność i współdziałanie oraz wymiana informacji pomiędzy Policją, kuratorską służbą sądową i innymi służbami w zakresie monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie.	12
Tabela 10. Analiza SWOT dla działań profilaktycznych w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie powiatu nakielskiego.	13
Tabela 11. Obszary, cele i kierunki działania programu.	15